

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jiřím Martausom, 1. mája 113/19, Liptovský Mikuláš, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tdo 77/2021 z 11. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. novembra 2022 a následne doplnenou osobitným podaním doručeným ústavnému súdu 30. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tdo 77/2021 z 11. júla 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že bol rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 3 T 14/2020 z 10. júna 2020 uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“), pokračovacieho prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona a prečinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľovi zároveň bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 8 rokov a podľa § 287 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) povinnosť nahradiť škodu poškodeným spôsobenú trestnou činnosťou. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 1 To 68/2020-976 z 10. novembra 2020 sťažovateľom podané odvolanie

podľa § 319 Trestného poriadku zamietol a najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol sťažovateľom podané dovolanie, ktoré podal z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nesúhlasí s právnou kvalifikáciou skutku ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona a poukazom na čl. 49 ústavy a čl. 39 listiny uvádza, že „*pokiaľ ho v predmetnej veci súdy uznali za vinného zo spáchania prečinu podľa § 149 ods. 3 Trestného zákona, tak tým porušili zásadu nullum crimen sine lege, pretože jeho konanie sa malo posúdiť podľa § 149 ods.2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona.*“. Sťažovateľ sa pri zotrvaní na priznaní k spáchaniu skutku kladeného mu za vinu (rozumej aj udalosť dopravnej nehody právne kvalifikovanú podľa § 149 Trestného zákona) domáha revízie právneho posúdenia skutku, ktorý mal byť správne právne kvalifikovaný ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, a nie ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona, keď naostatok označenú právnú kvalifikáciu skutku aproboval aj najvyšší súd, keď napadnutým uznesením odmietol ním podané dovolanie. Tým, že najvyšší súd uznesením č. k. 2 Tdo 77/2021 z 11. júla 2022 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol ním podané dovolanie, porušil čl. 49 ústavy a čl. 39 listiny.

Sťažovateľ stavia právnú kvalifikáciu skutku podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona na rekapitulácii svojej argumentácie prednesenej pred súdmi nižšej inštancie a spočívajúcej na tom, že (i) návykovú látku požil až v čase po dopravnej nehode, nie v čase pred tým, ako začal viesť motorové vozidlo, a táto okolnosť mu nebola relevantne dokázaná, (ii) aj po pripustení okolnosti, že viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky, malo ísť o ľahký stupeň ovplyvnenia, čo korešponduje so situáciou, keď nevedol motorové vozidlo v stave vylučujúcom jeho prevádzku, a napokon (iii) priznáva sa k porušeniu dôležitej povinnosti vodiča v cestnej premávke, ale nesúhlasí s tým, že mal hrubo porušiť predpisy o bezpečnosti dopravy, od čoho sa odvíja právna kvalifikácia skutku podľa § 149 ods. 3 Trestného zákona. Pri zdôvodnení poslednej okolnosti, od ktorej sa podľa sťažovateľa odvíjala aj právna kvalifikácia jeho konania podľa § 149 ods. 3 Trestného zákona, poukázal na to, že príčinou dopravnej nehody bola neprimeraná rýchlosť, ktorou viedol motorové vozidlo, a to, že sa v dôsledku rýchlosti ocitol v protismere, bol z jeho strany len neprimeranou rýchlosťou vyvolaný následok takého jeho konania, nie jeho úmysel, preto sa nemohol dopustiť porušenia povinnosti vodiča podľa § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v jeho aktuálne účinnom znení zodpovedajúcom spáchaniu činu (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z. z.“). Navyše vodič motocykla nevedol svoje vozidlo pri pravom okraji vozovky, ale pri stredovej čiare, čo významne prispelo k vzniku dopravnej nehody.

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol toto rozhodnutie:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 77/2021 zo dňa 11. júla 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] v [REDAKOVANÉ], trvalé bytom [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], podľa článku 49 Ústavy Slovenskej republiky a článku 39 Listiny základných práv a slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 77/2021 zo dňa 11. júla 2022, právoplatné a vykonateľné dňom 19. marca 2019 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie čl. 49 ústavy a čl. 39 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré je/má byť ústavne neudržateľné z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podaného dovolania z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda z dôvodu nesprávnej právnej kvalifikácie skutku kladeného mu za vinu ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona namiesto jeho správnej právnej kvalifikácie len ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona.

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Podľa čl. 39 listiny len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno za jeho spáchanie uložiť.

8. Sťažovateľ odvodzuje porušenie čl. 49 ústavy a čl. 39 listiny od toho, že súdy v jeho trestnej veci „porušili zásadu *nullum crimen sine lege*, pretože jeho konanie sa malo posúdiť podľa § 149 ods.2 písm.a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona“.

9. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ sa domáha preskúmania záverov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý odmietol ním podané dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, čím tak aproboval súdmi nižšej inštancie určenú právnu kvalifikáciu jeho konania ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona, a nie podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona. Išlo o odmietnutie dovolania, avšak pre jeho zrejmu nedôvodnosť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, teda po vecnom prieskume dovolacích námietok. Podľa názoru ústavného súdu je čl. 49 ústavy hybridnou kombináciou hmotnoprávneho princípu a základného práva (vrátane jeho obsahového pomenovania a vymedzenia v čl. 39 listiny) a takto orientované preskúmanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je obsahovo pokryté základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, keďže o spáchaní trestného činu a jeho zákonnej kvalifikácii rozhoduje len súd v trestnom konaní (čl. 50 ods. 1 ústavy). Článok 49 ústavy a čl. 39 listiny sú len obsahovým a hmotnoprávnym komponentom práva na súdnu ochranu a z tohto uhla pohľadu ústavný súd pristúpil k preskúmaniu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti bez potreby uplatnenia širšieho okruhu

referenčných noriem zo strany sťažovateľa na vykonanie jej vecného prieskumu. Tak ako v prípadoch ostatných ústavných sťažností smerujúcich proti porušeniu základných práv rozhodnutím súdu, kritériom rozhodovania ústavného súdu nie je jednoduchá polemika na úrovni zákona a zisťovania skutkového stavu (keďže ústavný súd všeobecné súdy pri výkone ich právomoci nenahrádza), ale ústavná udržateľnosť napadnutého súdneho rozhodnutia.

10. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

11. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05, I. ÚS 115/2020).

12. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde, alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

13. Taktiež podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, a to za súčasného rešpektovania práva na obhajobu (Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33). Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Aj keď

vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené námietky (Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84). Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný Moreira Ferreira, bod 85; tiež Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

15. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa primerane zaoberal všetkými sťažovateľom predstretými námietkami, ktoré náležite zdôvodnil, a to v závislosti od sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu založeného na nesprávnej právnej kvalifikácii skutku ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona. Najvyšší súd prv objasnil podstatu sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu a rozsah vlastnej prieskumnej právomoci vo vzťahu k takému dôvodu, pričom sťažovateľovi ozrejmil, či ho ním uplatnené námietky po materiálnej stránke naplňajú.

16. V ďalšom najvyšší súd k právnemu posúdeniu skutku ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 3 Trestného zákona ozrejmil, že *«S právnou kvalifikáciou v podobe hrubého porušenia predpisov v doprave sa správne vysporiadal okresný súd v odôvodnení rozsudku, keď uviedol: „Za naplnenie pojmu hrubé porušenie predpisov o bezpečnosti dopravy súdna prax považuje také porušenie, ktoré za danej situácie podľa všeobecných skúseností spravidla vyvoláva reálne nebezpečenstvo spôsobenia ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti viacerých osôb, musí pritom ísť o podstatne závažnejšie porušenie predpisov, než je porušenie dôležitej povinnosti - spravidla pôjde o porušenie viacerých noriem príslušného predpisu, čo bolo splnené aj v tomto prípade, keďže boli porušené hneď štyri ustanovenia predpisu o bezpečnosti dopravy. Z ustáleného skutkového deja mal súd bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obžalovaný porušil svojim konaním ustanovenie § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31.3.2020, v zmysle ktorého bol obžalovaný ako vodič povinný správať sa disciplinovane a ohľaduplne tak, aby neohrozil bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky, pritom je povinný prispôbiť svoje správanie najmä stavebnému, dopravno-technickému stavu cesty, situácii v cestnej premávke, poveternostným podmienkam a svojim schopnostiam, čo však neurobil, pretože viedol motorové vozidlo technicky nesprávne, vysokorizikovým spôsobom, v dôsledku čoho došlo k strate smerovej a pohybovej stability motorového vozidla, ktorú nebol schopný zvládnuť. Porušil taktiež ustanovenie § 4 ods. 2 písm. c) citovaného zákona, ktoré mu zakazuje požiť počas vedenia vozidla alkohol alebo inú návykovú látku, pretože bolo preukázané*

jeho ovplyvnenie psychotropnou látkou metamfetamín v koncentrácii najmenej 27 mg/ml v krvi, čo zodpovedá približne 0,5 promile alkoholu v krvi (stavu podnapitosti) v čase vedenia motorového vozidla. Ustanovenie § 9 ods. 1 citovaného zákona, ukladá vodičom povinnosť na vozovke alebo v jazdnom pruhu jazdiť vpravo pri pravom okraji vozovky alebo jazdného pruhu, čo obžalovaný preukázateľne porušil tým, že so svojím vozidlom prešiel do protismerného jazdného pruhu, v ktorom sa zrazil s protiúdicim motocyklom. Napokon ustanovenie § 16 ods. 1, ods. 2 citovaného zákona, podlá ktorého je vodič povinný rýchlou jazdu prispôbiť, najmä svojimi schopnosťami, vlastnosťami vozidla a nákladu, poveternostnými podmienkami, stavu a povahe vozovky a inými okolnosťami, ktoré možno predvídať a smie jazdiť len primeranou rýchlou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad a vodič motorového vozidla s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou neprevyšujúcou 3 500 kg smie jazdiť rýchlou najviac 90 km/h, čo preukázateľne porušil tým, že pred dopravnou nehodou jazdil rýchlou vyššou ako 130 km/h. v úseku, kde dovoľená rýchlosť je 90 km/h.“».

17. Takéto posúdenie predstavujúce odobrenie dovolacím súdom kvalifikačných záverov skôr konajúcich súdov a zodpovedajúce otázku sťažovateľom namietaného kvalifikačného rozhrania medzi porušením dôležitej povinnosti uloženej páchatelovi podľa zákona a hrubým porušením predpisov o bezpečnosti dopravy nemožno považovať za arbitrárne alebo výkladovo excesívne, čím je ústavná udržateľnosť rozhodnutia najvyššieho súdu zachovaná.

18. Len v širšom kontexte ústavný súd uvádza, že závery rozhodovacej praxe sú najvyšším súdom interpretované správne, keď možno dodať, že hrubým porušením predpisov o bezpečnosti dopravy v zmysle § 149 ods. 3 Trestného zákona je predovšetkým buď intenzívne porušenie niektorého ustanovenia, alebo porušenie viacerých ustanovení predpisov o bezpečnosti dopravy, keď taká protiprávnosť je závažnejšia než porušenie dôležitej povinnosti v zmysle § 149 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 138 písm. h) Trestného zákona.

19. Z komentovaného znenia Trestného zákona vyplýva, že „V cestnej doprave sú typickými prípadmi porušenia dôležitej povinnosti (pozri zákon č. 315/1996 Z. z.) o premávke na pozemných komunikáciách a) jazda pod vplyvom alkoholu, b) neprimeraná rýchlosť, c) nedostatočná účinnosť brzd, o čom vodič vedel, d) jazda v protismere, e) nedanie prednosti v jazde, f) porušenie súčasne viacerých povinností vodiča (napr. prekročenie rýchlosti, nedostatočný odstup medzi vozidlami, telefonovanie počas jazdy).“ (SAMAŠ, O., STIFFEL, H., TOMAN, P. *Trestný zákon, stručný komentár*. 2006, s. 298.).

20. Nemusí byť teda pre „hrubosť“ porušenia zákonného predpisu o bezpečnosti dopravy nevyhnutná kumulácia porušenia viacerých zákonných ustanovení, aj keď prevažne o takú právnu situáciu pôjde (*spravidla pôjde o porušenie viacerých noriem príslušného predpisu* – bod 16 tohto odôvodnenia). Podstatné je celkové vyhodnotenie konkrétnej situácie kvalifikačne (§ 149 ods. 1, 3 Trestného zákona) predznamenanej nedbanlivostným usmrtením dvoch alebo viacerých osôb. Až v takom prípade (teda nie pri usmrtení len jednej osoby) pôjde o rozlíšenie znaku porušenia dôležitej povinnosti uloženej páchatelovi podľa zákona podľa § 138 písm. h) v kontexte § 149 ods. 2 písm. a) Trestného zákona oproti znaku hrubého porušenia predpisov o bezpečnosti dopravy podľa § 149 ods. 3 Trestného zákona, keď v oboch prípadoch musí byť zachovaná príčinná súvislosť medzi takým nielen v zmysle Trestného zákona protiprávnym konaním páchatel'a a ním spôsobeným dvoj alebo viacnásobným smrteľným následkom.

21. V prvom rade je potrebné uviesť, že odpadáva relevantnosť a potreba posudzovania námietky sťažovateľa o preukázaní ovplyvnenia psychotropnou látkou, resp. stupni tohto ovplyvnenia v príčinnej súvislosti so spôsobením dopravnej nehody. Prekročenie rýchlosti primeranej aktuálnym schopnostiam páchatela, ako aj najvyššej povolenej rýchlosti, a to dokonca o viac než 40 km/h (porušenie dôležitej zákonnej povinnosti podľa §16 ods. 1, 2 zákona č. 8/2009 Z. z.) v kombinácii s prejdením cez plnú stredovú čiaru do protismeru (porušenie dôležitej povinnosti podľa § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z.) s následkom usmrtenia dvoch osôb postačuje pre opodstatnenosť záveru konajúcich súdov o kvalifikácii podľa § 149 ods. 3 Trestného zákona aj bez toho, aby bola prítomná okolnosť ovplyvnenia psychotropnou látkou zodpovedajúca v prepočte 0,5 promile alkoholu v krvi (teda korelatív „len“ podnapitosti, keď z hľadiska nehodového deja sú podstatné okolnosti uvedené v nasledujúcom bode). Tejto námietke sa teda ústavný súd nebude ako výsledkovo nadbytočnej ďalej venovať.

22. Pokiaľ ide o obsahový zvyšok sťažostnej, kvalifikačne orientovanej argumentácie sťažovateľa, platí, že kumulatívne porušenie viacerých dôležitých povinností podľa zákona č. 8/2009 Z. z. je potrebné konštatovať aj v prípade, ak sú navzájom prepojené ako čiastková príčina a čiastkový následok. Prekročenie rýchlosti môže spôsobiť nehodu aj bez prejdenia do protismeru a naopak, pričom ak sú tieto okolnosti prepojené, je porušenie zákona znásobené [to platí aj o síce všeobecnej, ale samostatne formulovanej povinnosti podľa § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z.]. A naopak, ak by sa zohľadnil len prvý článok reťazca [napríklad porušenie povinnosti viesť vozidlo, ak schopnosť vodiča viesť vozidlo je znížená únavou podľa § 4 ods. 2 písm. f) zákona č. 8/2009 Z. z.], kvalifikačný záver by v posudzovanom smere vyznel vždy v jeho prospech bez ohľadu na okolnosti obdobné dotknutému prípadu. Otázka možného vylúčenia jednočinného súbehu (trestných činov) je relevantná len pri celkovej právnej kvalifikácii skutku podľa Trestného zákona, nie vo vzťahu k porušeniu povinností vodiča podľa dopravných predpisov.

23. Konanie v priamej príčinnej súvislosti smerujúce k usmrteniu osôb (ako trestnoprávne relevantnému následku) teda bolo podľa podoby skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku tvorené reťazcom navzájom podmienených okolností zavinených sťažovateľom ako vodičom, ktoré v rámci konkrétnej posudzovanej situácie jednak vo svojom súhrne a jednak vzhľadom na svoj charakter znamenajú hrubé porušenie predpisov o bezpečnosti dopravy, resp. taký záver (v konečnom dôsledku) najvyššieho súdu nepovažuje ústavný súd za excesívny.

24. Tomu nasvedčuje aj konštatácia, že v tomto prípade práve rýchlosť viac než 130 km/h v zákrute svedčí o arogancii k bezpečnosti pri vedení vozidla, keď prejdenie do protismeru nebolo spôsobené inými okolnosťami na strane vodiča (napr. odvedenie pozornosti vonkajšími okolnosťami alebo únava), ktoré by taký charakter svedčiaci o hazardérstve sťažovateľa nemali. Ním namietaná okolnosť, že do protismeru neprešiel úmyselne, je *prima facie* irelevantná. Ak by išlo o úmysel náhle vojsť do jazdnej dráhy oprotiidúceho motorového vozidla pri rýchlosti jazdy vozidla vedeného sťažovateľom, nasvedčovalo by to vražednému alebo samovražednému úmyslu, o ktorom nemožno evidentne uvažovať.

25. Na základe prezentovaných záverov a podľa kritérií popísaných v bode 14 tohto odôvodnenia ústavný súd podanú ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu